

T.B.M.M.
BARİŞ ve DEMOKRASİ PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı: 3999
Tarih: 18.09.2013

30859

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Faruk Çelik tarafından Anayasanın 98. ve İçtüzüğü'nün 99. maddesi gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Ertuğrul KÜRKÇÜ

Mersin Milletvekili

Dünyada yaklaşık 450 milyon tarım işçisinin bulunduğu, tarım işçilerinin %60'ından fazlasının yoksulluk sınırı altında yaşadığı, en az %80'inin sosyal güvencesinin bulunmadığı ve %70'inin tarlalarda çocuklarıyla birlikte çalıştıkları bilinmektedir. 18 yaş altı 150 milyon çocuğun tarım sektöründe çalıştığı ve bu sayının çalışan çocukların yaklaşık %70'ini temsil ettiği tahmin edilmektedir.

Türkiye'de 18 yaş altı mevsimlik gezici tarım işçisi çocuk sayısı ise kesin olarak bilinmemektedir. Türkiye İstatistik Kurumu tarafından gerçekleştirilen 1994, 1999, 2006 ve 2012 yıllarındaki çocuk işgücü anketleri de mevsimlik gezici tarım işçiliği yapan çocukları kapsamadığından kamuoyuyla paylaşılan herhangi bir veri bulunmamaktadır.

Mevsimlik gezici tarım işçiliği (MGTİ), yaşam koşullarının uygunsuzluğu (sağlıksız barınaklar, temiz içme-kullanma suyunun olmayışı, yaşam alanında biriken atıklar, sağlıksız tuvalet, gıda yetersizliği vb.), işin niteliğine bağlı olarak maruz kaldıkları riskler (tarım ilacı, tozlar, güneş, gürültü, ısı etkisi) ve sağlık sorunları (kazalar ve yaralanmalar, böcek sokmaları, güneş çarpması vb) ile temel insan hakkı olan hizmetlere (sağlık, eğitim ve sosyal hizmetler) ulaşamama nedeniyle çocuk işçiliğinin en kötü biçimlerinden biridir.

Bu çocuklar, yoksulluğun yanı sıra, temel eğitim ve yaşam boyu öğrenme olanaklarından yoksun kalmalarından dolayı sosyal dışlanmanın bütün boyutlarını yaşamaktadırlar. MGTİ aileler ancak, ortalama 4 ay sürekli adreslerinde kalmaktadır. Bu durum mevsimlik tarım işçisi çocukların 180 günlük eğitim yılının 60 gününü tarlada çalıştıkları için kaçırdıklarını göstermektedir.

Mevsimlik tarım göçüne katılan hanelerin çoğunluğunu, 1990'lardan itibaren Doğu ve Güneydoğu'daki çatışmaların yol açtığı güvenlik sorunları dolayısıyla yaşadıkları yerleri terk etmek zorunda kalan veya zorla köy ve mezralarından uzaklaştırılan Kürtler oluşturmaktadır. İşçilerin çalışmak için gittikleri bölgelerde ayrımcılık ve ötekileştirme sorunlarıyla karşılaşmalarının, zaman zaman "ırkçılığa ve şövenizme" varan aşağılama ve saldırıya maruz kalmalarının en önemli sebebi budur.

Mevsimlik gezici tarım işçisi aileler, çocukları ile birlikte Şubat-Kasım ayları arasında yaklaşık 50 farklı ilde tarım işlerinde çalışmak için göç etmektedirler. Her aile bir yıl içinde ortalama 3 farklı ille gitmektedirler. Aileler, yaklaşık 7-8 ay yaşadıkları tarım alanlarında çadır ya da briket kulübelerde barınmaktadırlar. Bu alanlarda temiz içme-kullanma suyu temininde güçlük, tuvaletin olmayışı, atıklar, güneş ve yüksek ısı, tozlar, böcek sokmaları, bilinçsiz tarım ilacı kullanımı önde gelen çevresel riskleri oluşturmaktadır.

Araştırmalarda, yetişkin işçilerin yaklaşık %6'sı, çocukların ise %12'lere varan oranlarda iş kazası geçirdiği belirtilmektedir. Tarlada geçen yaşama bağlı yılan, akrep (%17) ve böcek sokmaları (%65) sık karşılaşılan sağlık problemleridir. Çocuklar kendi fiziksel güçlerinin üstünde ve ergonomik olmayan araç gereçle çalışmaları nedeniyle kas iskelet sistemi ağrıları ve yaralanmaları ile karşılaşmaktadır. Gerek tarlalarda geçirilen zaman gerekse eldiven ve benzeri koruyucu olmadan yapılan toplama ve hasat işleri çocukların organik tozlar, toprak ve bitkilerle temasını arttırmakta allerjik ve kontak dermatitlere neden olmaktadır. Tarım alanlarındaki tehlikeli işlerden biri olan ilaçlama işleminden çocukların yaklaşık %4'ü doğrudan, diğerleri ise dolaylı olarak etkilenmektedir. Uzun süreli tarım ilacına maruz kalmanın, kanser, zihinsel engel, kısırlık, kendiliğinden düşük, intihar gibi pek çok fiziksel, ruhsal ve nörolojik sağlık sorunlarına neden olduğu bildirilmektedir.

Kötü yaşam koşulları, çocukların güvensiz içme ve kullanma suyu tüketmeleri, banyo, tuvalet donanımının yetersiz olması nedeniyle çocuklarda ishali hastalık görülmektedir. Düzensiz yaşam, ulaşım sorunları ve çalışılan yerdeki sağlık kurumları hakkındaki bilgisizlik tedavi uyumunu zorlaştırarak özellikle tüberküloz gibi uzun süreli tedavi gerektiren hastalıklarda tedavi başarısızlıklarına neden olmaktadır.

Bu Gerekçe ile

- 1- Valilikler ve Jandarma İl Komutanlıkları tarafından adres bildirim kanununa göre mevsimlik gezici tarım işçilerinin çalışmak amacıyla gittikleri illerde kayıtları tutulmaktadır. Bu kayıtlardan hareketle; 2012 ve 2013 yıllarında aylara göre hangi il'den hangi il'e kaç mevsimlik gezici tarım işçisi göç etmiştir?
- 2- Bu mevsimlik gezici tarım işçilerinin kaç 18 yaşın altındadır?
- 3- Mevsimlik gezici tarım işçisi olarak çalışan çocukların kaç zorunlu temel eğitime (ilkokul ve ortaokul) katılmaktadır?
- 4- Okula ortalama devamsızlık süreleri e-okul sistemine göre kaç gündür?
- 5- Mevsimlik gezici tarım işçiliği kapsamında çocuk emeğinin sona erdirilmesi konusunda Bakanlığınız tarafından yürütülen çalışmalar var mıdır? Varsa bunların içeriği, kapsamı nedir?
- 6- Mevsimlik gezici tarım işlerinde çalışan çocuklar (18 yaşın altında olanlar) ILO'nun 182 sayılı sözleşmesine göre Türkiye Cumhuriyeti tarafından en kötü biçimdeki çocuk işçiliği olarak tanımlanmıştır. Bu işçilik biçimlerinin 2015 yılına kadar sona erdirilmesine yönelik taahhüt konusunda gerçekleştirdiğiniz çalışmalar nelerdir? Bu kapsamda çocuk işçiliğinin sona erdirilmesi durumunda geçim stratejisi çocuk emeğine dayalı olan ailelerin gelir kayıpları nasıl telafi edilecektir?